

**ANALIZA POSLOVNIH POKAZATELJA U PREDUZEĆU „ENERGY NET“ D.O.O. Kać
ANALYSIS OF BUSINESS INDICATORS IN THE COMPANY „ENERGY NET“ LLC, Kać**

Ana Majstorović, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

**Oblast – INDUSTRIJSKO INŽENJERSTVO I
MENADŽMENT**

Kratak sadržaj – *Finansijska analiza obuhvata analizu imovinskog i finansijskog položaja preduzeća. U ovom istraživanju korišćena je racio analiza, stavljanjem u odnos logički povezanih celina iz finasijskog izveštaja (Bilans stanja i Bilans uspeha) – to su svima javno dostupni izveštaji, koji praktično ne smeju da se kriju od klijenata [1]. Osnovni zadatak istraživanja je da se na osnovu pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti utvrdi finansijski položaj preduzeća, kao i uspešnost „Energy Net d.o.o. Kać“, jer uspeh je jedno od najvećih zadovoljstava koje kompanija može da postigne [2]. Postavljene su i opšte hipoteze koje su potvrđene u skladu sa prethodno obrađenim racio pokazateljima. Nakon obrađenih podataka utvrđeni su i finansijski i operativni problemi, pronađeni glavni uticaji koji su doveli do problema i dati su predlozi za njihovo rešavanje i prevazilaženje.*

Ključne reči: *finansijska analiza, racio pokazatelji, finansijski izveštaji, bilans stanja, bilans uspeha*

Abstract – *Financial analysis includes an analysis of the assets and financial position of the company. In this research, a racio analysis was used putting in relation the logically related entities from the financial statement (Balance Sheet and Income Statement). The main task of the research is to determine the financial position of the company on the basis of indicators of liquidity, indebtedness, activity, economy and profitability as well as the success of "Energy Net d.o.o. Kać". General hypotheses have also been put forward that have been confirmed in accordance with the financial indicators previously processed. After the data were processed, financial and operational problems were identified which can be overcome based on the analysis of business indicators.*

Key words: *Financial analysis, racio analysis, financial statement, Balance Sheet, Income Statement*

1. UVOD

Finansijski izveštaji su produkt sistema računovodstvenog izveštavanja koji odlikava dostignuća preduzeća za određeni vremenski period, njegovu finansijsku poziciju. Analiza performansi preduzeća nam daje podatke o imovini, kapitalu, obavezama i efikasnosti poslovanja samog preduzeća. U prvom delu rada prikazan je teorijsko-metodološki aspekt i osnovna obeležja finansijskih performansi preduzeća.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Andrea Ivanišević, vanr.prof.

U tom delu objašnjeno je zbog čega se radi finansijska analiza, kome je namenjena, šta nam govori finansijski položaj preduzeća i zbog čega je važna evaluacija finansijskih performansi preduzeća. U drugom delu rada je prikazana podela privrednih društava, razlikama između preduzetnika i preduzeća kao i kratko objašnjenje svake kategorije privrednih društava. Naredni deo teorijskog dela rada sadrži analizu finansijskih izveštaja, kakve sve finansijske analize postoje (pored racio analize koja je tema rada), koji su to izveštaji potrebni za finansijsku analizu i detaljna objašnjenja bilansa stanja i bilansa uspeha kao osnovnih izveštaja koji se koriste u analizi koja je rađena na primeru ovog rada. Teorijski deo upotpunjen je racio pokazateljima likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, rentabilnosti i profitabilnosti. Za svaki od nabrojanih pokazatelja dato je detaljno objašnjenje i formule pomoću kojih se izračunavaju.

Nakon teorijskog dela ovog rada sledi istraživanje. U ovom delu je dat kratak opis preduzeća i njegovi najvažniji klijenti. Na primeru preduzeća "Energy Net D.O.O. Kać" izvršena je analiza finansijskih pokazatelja, odnosno racio analiza za svaki navedeni segment pokazatelja. Podaci su tabelarno i grafički prikazani pa se jasno mogu uočiti rezultati određenih pokazatelja. Takođe, biće prikazane i 2 hipoteze (pretpostavke), na osnovu kojih su opisani instrumenti koji se koriste prilikom analiziranja ove teme, kao i način obrade dobijenih podataka. Kao instrument istraživanja korišćeni su podaci finansijskih izveštaja datog preduzeća, preuzetih sa web stranice Agencije za privredne registre Republike Srbije. Na kraju istraživanja nalazi se diskusija istraživanja i zaključna razmatranja, kao i literature koja je korišćena tokom izrade ovog rada.

2. TEORIJSKO-METODOLOŠKI ASPEKT FINANSIJSKIH PERFORMANSI PREDUZEĆA

Analiza finansijskih izveštaja predstavlja se kao osnova za procenu perspektivi, predstavlja spoj prošlosti i sadašnjosti radi donošenja boljih odluka u budućnosti. Ona daje odgovor na pitanje kako je preduzeće poslovalo u prethodnom vremenskom periodu i kako da poboljša rezultate u narednom razdoblju. Finansijske performanse u širem smislu odnosi se na stepen do kog su finansijski ciljevi ostvareni ili su postignuti i predstavljaju važan aspekt upravljanja finansijskim rizikom. To je proces merenja rezultata politike i operacija preduzeća u monetarnom smislu. Preduzeća i zainteresovane grupe, kao što su menadžeri, akcionari, poverioci i poreske vlasti, žele da odgovore na važna pitanja poput:

1. Kakav je finansijski položaj firme u datom trenutku?

2. Kakav je finansijski učinak firme u određenom vremenskom periodu [3]?

Na ova pitanja se može odgovoriti uz pomoć finansijske analize firme. Finansijska analiza uključuje korišćenje finansijskih izveštaja. Finansijski izveštaj je skup podataka koji se organizuje u skladu sa logičnim i doslednim računovodstvenim procedurama. Njegova svrha je da prenese razumevanje nekih finansijskih aspekata poslovanja kompanije. Analiza može pokazati "poziciju vremenskog perioda" kao u slučaju bilansa stanja ili može otkriti niz aktivnosti u određenom vremenskom periodu, kao što je slučaj sa izveštajem o prihodu. Prema tome, izraz "finansijski izveštaji" se uglavnom odnosi na dva osnovna izveštaja: bilans stanja i bilans uspeha.

2. PRAVNA LICA, PRIVREDNA DRUŠTVA I PODELA PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Preduzetnik je osoba koja se registrovala za obavljanje određene delatnosti radi sticanja prihoda. Preduzetnik, dakle, nije pravno lice, već samo pojedinac (fizičko lice) koji ima dozvolu da obavlja određeni posao. Iako to znači da sve ono što preduzetnik zaradi ide njemu, u isti vreme, kao fizičko lice, preduzetnik ima odgovornosti i obaveze koje napravi kao firma. Preduzetnik jeste fizičko lice, dok je preduzeće pravni subjekt.

Privredna društva su pravni subjekti (pravna lica) registrovani za obavljanje delatnosti sa ciljem sticanja profita. Može ih osnovati jedna ili više osoba ili pravnih lica, što znači da i privredna društva mogu da osnivaju privredna društva. Osnivači, shodno osnivačkim ulozima, imaju procentualne vlasničke udele u tom društvu i na osnovu njih dele dobit, a pod određenim uslovima mogu i prodati svoje vlasničke udele. Postoje znatne razlike među različitim oblicima privrednih društava.

Pravne forme društva su [4]:

- ortačko društvo;
- komanditno društvo;
- društvo s ograničenom odgovornošću;
- akcionarsko društvo.

3. ANALIZA FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Analiza finansijskih performansi je proces utvrđivanja finansijskih prednosti i slabosti preduzeća i to na osnovu odnosa između stavki bilansa stanja i bilansa uspeha (računa dobitka i gubitka). U predviđanju kratkoročnog i dugoročnog rasta preduzeća, pomoć pruža analiza finansijskih performansi. Analizirati znači podeliti ili odvojiti stvar u delove, elemente i pratiti njihov odnos prema stvari u celini ili odnos jednih prema drugima. Ovu analizu mogu preduzeti menadžeri preduzeća ili strane koje nisu u vlasništvu, poverioci, investitori [5].

Vrsta analize varira u zavisnosti od specifičnog interesa stranke. Stranke koje najčešće iskazuju interes za analizom su:

- Trgovinski poverioci: zainteresovani za likvidnost firme (procena likvidnosti firme)
- Vlasnici obveznica: zainteresovani za sposobnost gotovinskog toka preduzeća (procena strukture kapitala preduzeća, glavni izvori i koristi sredstava, profitabilnost tokom vremena i projekcija buduće profitabilnosti)

• Investitori: zainteresovani za sadašnju i očekivanu buduću zaradu, kao i stabilnost zarada (procena profitabilnosti i finansijskog stanja firme)

• Menadžment: zainteresovan za unutrašnju kontrolu, bolji finansijski položaj i bolji učinak (procena trenutnog finansijskog stanja firme, procena mogućnosti u odnosu na ovu trenutnu poziciju, povraćaj investicija koje pružaju razna sredstva kompaniji itd.)

U svakom preduzeću važan je razvoj karijere, a značajne posledice na razvoj karijere imaju sledeće karakteristike: pol, godine, nivo obrazovanja, radno iskustvo, materijalno stanje... [6].

Prema instrumentima finansijske analize razlikujemo: analizu neto obrtnog fonda, racio analizu, cash flow analizu, funds flow analizu.

Analiza neto obrtnog fonda je bitna sa aspekta ocenjivanja kratkoročne likvidnosti. Kod racio analize koriste se racio brojevi (pokazatelji) pomoću kojih se ukazuje na performanse preduzeća u prethodnom periodu. Racio analiza predstavlja pokušaj da se kroz standardizovanje karakterističnih odnosa obezbedi uporedivost finansijskih performansi. Racio analiza finansijskih izveštaja se bavi istraživanjem i kvantificiranjem analitički važnih odnosa između pojedinih bilansnih i finansijskim kategorija radi sagledavanja i ocene finansijskog položaja i rentabilnosti preduzeća. Cilj tog sagledavanja nije samo ex post konstatacija stanja u prošlosti i/ili sadašnjosti već, prevashodno, pokušaj da se na bazi tih konstatacija predvidi imovinski i finansijski položaj preduzeća u budućnosti. Predviđanje omogućuje preduzećima kontrolu nad postizanjem ciljeva [7]. Takođe, finansijski pokazatelji su interesantni za posmatranje, jer je sprsko tržište kapitala nestabilno i nosi visok investicioni rizik, što je i pokazalo jedno istraživanje [8]. Analiza cash flow-a preduzeća može pružiti korisne informacije za razumevanje poslovanja i zarada preduzeća i za predviđanje budućih novčanih tokova. Funds flow analiza se koristi kao analiza razvoja preduzeća ali na duži vremenski period. Analizu tokova sredstava nadopunjuje analiza bilansa uspeha i analiza novčanih tokova.

U bilansu stanja (izveštaju o finansijskoj poziciji) obelodanjuju se informacije koje ukazuju na finansijski položaj preduzeća.

Pod finansijskim položajem uobičajeno se podrazumevaju stanje i međuočnos imovine, obaveza i kapitala određenog preduzeća. Prema Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja elementi koji su u direktnom odnosu s merenjem finansijskog položaja su [9]:

- Sredstva (imovina) je resurs koji je pod kontrolom preduzeća, a koji je nastao iz prošlih događaja i od kojeg se očekuju buduće ekonomske koristi;
- Obaveze su postojeći dugovi preduzeća, proizašli iz prošlih događaja, za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji donose ekonomske koristi i
- Kapital (glavnica) je ostatak imovine preduzeća nakon odbitka svih njegovih obaveza.

Naziv "bilans" potiče od latinske reči "bi" što znali dvostruki i "lanx" (tas na vagi) što bi u slobodnom prevodu značilo vaga sa dva uravnotežena tasa. Ova situacija ima određeno značenje, jer bilans suštinski i formalno ima dve strane, aktivnu i pasivnu koje su u ravnoteži.

Uspešnost poslovanja obično se definiše kao sposobnost ostvarivanja određenih ciljeva. Ciljevi poslovanja mogu biti različiti, a to znači da i uspešnost poslovanja zavisi od postavljenih kriterijuma i definisanih ciljeva. Najčešći cilj koji se ističe je profitabilnost poslovanja. Da li je to ostvareno, i u kojoj meri, vidi se iz izveštaja o dobiti ili gubitku tj. Iz bilansa uspeha. U slučaju odstupanja od ciljeva, mogu se utvrditi uzroci tih odstupanja i ukloniti ih u budućnosti [10]. Bilans uspeha prikazuje aktivnosti preduzeća u određenom periodu. Osnovni kategorijalni elementi ovog izveštaja su prihodi, rashodi i njihova razlika dobit ili gubitak. Prema tome, bilans uspeha je finansijski izveštaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenskom period i kolika je ostvarena dobit, odnosno gubitak.

Bilans stanja je trajni izveštaj, konstantna slika poslovanja preduzeća (od osnivanja i registracije do likvidacije). Bilans uspeha je periodični, obračunski izveštaj, koji za određeni period pokazuje uspeh ili neuspeh i nakon toga se gasi i knjigovodstveno zatvara. Posmatrani zajedno, u međusobnoj interakciji, bilansi govore o "zdravstvenom stanju" preduzeća" [11].

4. RACIO POKAZATELJI ZA ANALIZU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Racio analiza predstavlja instrument za procenu finansijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih celina iz finansijskih izveštaja (Bilans stanja i Bilans uspeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocenu stanja i aktivnosti preduzeća.

Glavna ograničenja u primeni racio analize ogledaju se u tome da ne postoji jedna grupa koeficijenata za sve namene. Pored toga, ne postoji ni sveobuhvatna lista primenljivih koeficijenata u određenoj oblasti. Ako se ne obezbedi jednobraznost u primeni koeficijenata, izvedena poređenja na osnovu jednobraznih podataka mogu navesti na pogrešne zaključke. Pored toga, prezentirani podaci u bilansu stanja, usled različitih delatnosti poslovanja preduzeća, mogu usloviti da stavke u bilansu stanja možda ne predstavljaju reprezentativne vrednosti tokom obračunskog perioda.

U racio odnos stavljaju se bilansne veličine koje su međusobno povezane ili uslovljene. Racio pokazatelji su nosioci informacija koje su potrebne za odlučivanje o upravljanju preduzećem. Pokazatelji se izračunavaju i upotrebljavaju zavisno od interesa donosioca poslovnih odluka. Tako su vlasnici kapitala zainteresovani za dugoročnu profitabilnost i sigurnost, davaoci kredita su zainteresovani za pokazatelje o likvidnosti. Menadžment preduzeća je zainteresovan za sve pokazatelje o poslovanju, jer se brine o likvidnosti, kratkoročnoj i dugoročnoj finansijskoj stabilnosti i profitabilnosti.

Racio pokazatelji mogu se grupisati kao [12]:

- 1.pokazatelji likvidnosti
- 2.pokazatelji zaduženosti
- 3.pokazatelji obrta
- 4.pokazatelji ekonomičnosti
- 5.pokazatelji profitabilnosti
- 6.pokazatelji investiranja

Pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se posmatrati kao pokazatelji sigurnosti poslovanja.

Pokazatelji obrta, ekonomičnosti i profitabilnosti su pokazatelji uspešnosti (efikasnosti) poslovanja. Odnos ovih pokazatelja nije isključiv, nego su svi međusobno povezani, jer uspešnost dugoročno obezbeđuje sigurnost i obrnuto.

Pokazatelji investiranja su najčešće korišćeni od strane investitora sa aspekta ulaganja ograničenih novčanih sredstava. Rezultati racio analize predstavljaju prvu fazu finansijske analize. Relevantni su u onoj meri u kojoj su relevantne pretpostavke na kojima se isti temelje.

Likvidnost ima dvostruko značenje. Prvo, predstavlja sposobnost nekog nenovčanog oblika sredstva da se transformiše u novac i drugo, predstavlja sposobnost dužnika da plati dospele obaveze. Prvi aspekt likvidnosti odnosi se na kvantitativno iskazivanje likvidnosti, a drugi na kvalitativnu stranu likvidnosti. Govoreći o prvom sličaju, misli se na sposobnost sredstava da se pretvore u novac bez gubitka vrednosti [13].

5. ISTRAŽIVANJE

Problemi koji se javljaju u poslovanju odnose se na smanjenu likvidnost, tj.smanjenu sposobnost preduzeća da izmiruje svoje obaveze u posmatranom periodu, značajno smanjenje ekonomičnosti redovnog poslovanja, kao i na smanjenje uspešnosti poslovanja.

Predmet istraživanja ovog master rada jeste analiza finansijskih pokazatelja na osnovu javnih finansijskih izveštaja kako bi se utvrdili uzroci postojećih problema, utvrdile mere za rešavanje ovih problema i uticaj tih mera na uspešnost i efikasnost budućeg poslovanja preduzeća.

Osnovni cilj istraživanja jeste da se utvrdi koliko izvršena finansijska analiza može da pomogne da se utvrde problemi, tj.uzroci postojećih problema koji su operativne i finansijske prirode i da se pomoću nje pronađu načini da se ti problemi prevaziđu. Pokazatelji finansijske analize nam daju informacije o likvidnosti, zaduženosti, ekonomičnosti, efikasnosti(aktivnosti), rentabilnosti i profitabilnosti preduzeća i oni služe kako bi se što bolje utvrdili uzroci problema finansijske prirode koji remete redovno poslovanje preduzeća u posmatranom periodu.

Na osnovu izvršene analize moguće je ustanoviti uspešnost poslovanja i finansijski položaj preduzeća. Operativni problemi se ne mogu uočiti putem ovih pokazatelja, kao što je slučaj sa finansijskim problemima, već se oni mogu utvrditi uz pomoć zaposlenih u preduzeću.

Najbitnije je da se utvrdi značaj izvršene finansijske analize u vezi sa identifikovanjem problema i utvrđivanje i preduzimanje mera za rešavanje i prevazilaženje istih.

Opšta hipoteza istraživanja postavljena je u skladu sa problemom, predmetom i ciljem istraživanja i glasi:

„Upotreba finansijske analize može biti od pomoći za sagledavanje uspešnosti, finansijskog položaja preduzeća i menadžment odluka u preduzeću Energy Net D.O.O. Kać“

Na osnovu opšte, mogu se definisati pojedinačne hipoteze i one glase:

- PH1 – „Preduzeće Energy Net D.O.O. Kać ima zadovoljavajuć finansijski položaj“
- PH2 - „Preduzeće Energy Net D.O.O. Kać ostvaruje uspešnost u poslovanju“

Kao instrument istraživanja u radu, korišćeni su bilans stanja i bilans uspeha preduzeća „Energy Net D.O.O. Kać“ za period od 3 godine (2015 – 2017.). Ovi finansijski izveštaji se mogu preuzeti sa web stranice Agencije za privredne registre Republike Srbije.

Na osnovu korišćenih finansijskih izveštaja dobijeni su podaci o ukupnoj imovini, izvorima, prihodima i rashodima koji su potrebni za izračunavanje potrebnih pokazatelja u racio analizi. Pored ovih informacija, informacije su dobijene i od zaposlenih u preduzeću. Informacije od zaposlenih odnose se na lanac vrednosti, kao i probleme finansijskih i operativnih performansi.

Istraživanje je sprovedeno u preduzeću „Energy Net D.O.O. Kać“ koje je zastupnik mnogih stranih brendova iz oblasti grejanja, klimatizacije i građevinarstva. Informacije za analizu korišćene su iz bilansa stanja i bilansa uspeha preduzeća, kako bi se na osnovu izračunatih pokazatelja pomoću pozicija iz bilansa, utvrdio finansijski položaj i uspešnost preduzeća. Te informacije su korišćene za uočavanje finansijskih problema, dok su informacije dobijene od zaposlenih u preduzeću bile značajne za probleme finansijske i operativne prirode, tj. probleme koji se javljaju u redovnom poslovanju.

Do podataka iz bilansa stanja i bilansa uspeha preduzeća došlo se preko sajta Agencije za privredne registre Republike Srbije na kom su javno objavljeni finansijski izveštaji. Preuzeti su podaci o svim pozicijama aktive, kapitala, obaveza iz bilansa stanja, i prihoda, rashoda i finansijskog rezultata iz bilansa uspeha.

Podaci koji su korišćeni u radu preuzeti su sa web stranice Agencije za privredne registre Republike Srbije za preduzeće „Energy Net D.O.O. Kać“ u periodu od 2015. do 2017. godine. Na osnovu podataka je izvršena finansijska analiza. Za obradu ovih podataka korišćena je komparativna metoda.

Rezultati istraživanju uključuju deo koji se odnosi na informacije o preduzeću „Energy Net D.O.O. Kać“ i njegovom lancu vrednosti i deo koji se odnosi na finansijsku analizu, odnosno racio pokazatelje.

U prvom delu istraživanja prikazane su osnovne informacije o preduzeću, delatnosti u kojima posluje i koji su njegovi najznačajniji kupci. Takođe, prikazana je postavka lanca vrednosti gde su prikazane primarne aktivnosti i aktivnosti podrške, objašnjeno kako svaka od njih funkcioniše i da li dodaje vrednost u lancu vrednosti ovog preduzeća. U drugom delu koji obuhvata poslovne pokazatelje izvršena je finansijska (racio) analiza racia likvidnosti, racia zaduženosti, racia aktivnosti, racia ekonomičnosti, racia rentabilnosti i racia profitabilnosti. Na osnovu ovih pokazatelja, doneti su zaključci o pomenutim segmentima koji se tiču racio pokazatelja, odnosno zaključci o finansijskom položaju i uspešnosti preduzeća.

6. DISKUSIJA REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Na osnovu postavljenog cilja, bilo je potrebno izvršiti analizu poslovnih pokazatelja i da se na osnovu analize izvedu određeni zaključci. Opštu hipotezu koja je postavljena i koja glasi „Upotreba finansijske analize može biti od pomoći za sagledavanje uspešnosti, finansijskog položaja preduzeća i menadžment odluka u preduzeću Energy Net D.O.O. Kać“ potrebno je potvrditi

ili opovrgnuti. Zbog toga je potrebno doneti zaključke za pojedinačne pokazatelje u svakom segmentu racio analize i na osnovu njih da pokušamo da potvrdimo pojedinačne hipoteze.

Analizirajući pokazatelje likvidnosti u posmatranom preduzeću, može se uočiti da preduzeće nije likvidno. Svaki od prikazanih pokazatelja je na veoma niskom i nezadovoljavajućem nivou, što predstavlja najveći problem preduzeća kada su u pitanju finansijske performanse. Ovaj problem nije lako i brzo rešiv, ali se prvi koraci u rešenju moraju ogledati u praćenju svih konstanti koje utiču na likvidnost preduzeća. Preduzeće mora voditi računa o nastalim kratkoročnim obavezama i njihovim izvorima, i o rokovima dospeća istih kako bi poboljšalo svoje sposobnosti izmirenja obaveza.

Kod pokazatelja zaduženosti, koeficijent finansijskog leveridža meri rizičnost ulaganja u preduzeće i njegova vrednost treba da bude što manja. U izvršenoj analizi je vrednost ovog pokazatelja pozitivna ali ne i rizična. Iz koeficijenata sopstvenog finansiranja i faktora zaduženosti se uočava da u preduzeću sopstveni kapital utiče sa veoma malim procentom u ukupnom poslovanju i da je preduzeće u skoro čitavom posmatranom period bilo prezaduženo i nije bilo solventno. Rezultat indikatora samostalnosti finansiranja nam govori o tome da se u posmatranom periodu preduzeće finansiralo sopstvenim izvorima oko 20%, a iz tuđih izvora oko 80%, što nije idealan odnos (idealno je 50:50). Što se tiče koeficijenta brzine obrta, vrednosti koeficijenata su stabilni, nije bilo bitnih oscilacija u posmatranom periodu.

Može se zaključiti da je finansijski položaj preduzeća na zadovoljavajućem nivou pa je samim tim i pojedinačna hipoteza PH1 - „Preduzeće Energy Net D.O.O. Kać ima zadovoljavajuć finansijski položaj“ potvrđena i dokazana. Bez obzira na potvrđenu hipotezu na osnovu ukupnih rezultata likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti, preduzeće ima problema sa likvidnošću i zaduženošću i potrebno je da pronađe načine za njihovo rešenje i prevazilaženje.

Problem se može uočiti i kod racia ekonomičnosti, konkretno kod indikatora ekonomičnosti redovnog poslovanja. Primećuje se naglo opadanje vrednosti indikatora u 2017. godini tj. pad ispod referentne vrednosti. Razlog tome jeste nagli porast finansijskih i poslovnih rashoda a koji nije praćen tolikim rastom finansijskih i poslovnih prihoda u godini posmatranja. Rešenje ovog problema je praćenje nivoa rashoda, njihovog porekla i razloga velikog povećanja vrednosti. Konkretno finansijski rashodi su najviše uticali na ovaj indikator, a na njih porast rashoda na kamate.

Što se tiče rentabilnosti, primećuje se smanjenje rentabilnosti ukupnog kapitala za oko 1%, dok je procentualna vrednost rentabilnosti sopstvenog kapitala značajno porasla u 2017. godini u odnosu na prethodni period, što je dobar znak. Kod uspešnosti poslovanja, problem predstavljaju veoma niska stopa poslovne dobiti i profitne stope kada se izraze procentualno. Rešenje ovog problema leži u težnji da se ostvari sto veći poslovni dobitak, a samim tim i neto dobit.

Prema rezultatima koji su dobijeni u analizi profitabilnosti, može se uočiti da je preduzeće u segment profitabilnosti ostvarilo najbolje rezultate u 2017. ož

godini, gde se jasno može videti drastičan porast vrednosti svakog od navedenih analiziranih pokazatelja. Na osnovu rezultata dobijenih analizom pokazatelja ekonomičnosti, rentabilnosti i profitabilnosti, uočava se da postoje manji problemi kod pokazatelja ekonomičnosti dok su vrednosti pokazatelja rentabilnosti i ekonomičnosti na zadovoljavajućem nivou. Na osnovu njih se može zaključiti da je preduzeće uspešno i da je pojedinačna hipoteza PH2 - „Preduzeće Energy Net D.O.O. Kać ostvaruje uspešnost u poslovanju“ potvrđena i dokazana. Analizom prethodno navedenih rezultata pokazatelja, kao i analizom pojedinačnih hipoteza, zaključuje se da je postavljena opšta hipoteza „Upotreba finansijske analize može biti od pomoći za sagledavanje uspešnosti, finansijskog položaja preduzeća i menadžment odluka u preduzeću Energy Net D.O.O. Kać“ potvrđena. Glavni problem koji se javlja u operativnom delu poslovanja jeste komunikacija između magacina, zaposlenih koji rade u sedištu preduzeća koji se nalazi u Kaću i njegovih poslovnih jedinica. Problemi u ovom preduzeću javljaju se i na osnovu organizacionih slabosti koji su vezani za ciljeve i politike poslovanja.

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Energy Net je domaća kompanija koja posluje kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Kaću. Bavi se uvozom i montažom gotovih proizvoda i posluje u oblasti grejanja, klimatizacije, ventilacije i uređenja prostora.

Na osnovu izvršene analize finansijskih pokazatelja može se zaključiti da kompanija u celini ostvaruje dobre rezultate, ali da svakako postoje segmenti analize u kojima dolazi do odstupanja vrednosti pokazatelja ispod referentnih vrednosti. Kod pokazatelja likvidnosti u posmatranom periodu preduzeće nije bilo sposobno da na vreme izmiruje svoje obaveze, i to je segment na koji ono najviše treba da obrati pažnju kako bi se ustanovili uzroci i pronašli načini za prevazilaženje problema. Kada se posmatra zaduženost preduzeća, koeficijent finansijskog leveridža i sopstvenog finansiranja stabilno funkcionišu za razliku od faktora zaduženosti koji pokazuje da je preduzeće većinu vremena posmatranog perioda bilo prezaduženo.

Kod pokazatelja aktivnosti, koeficijenti su na zadovoljavajućem nivou. Problem se može uočiti kod racia ekonomičnosti, konkretno kod indikatora ekonomičnosti redovnog poslovanja kome je vrednost u poslednjoj godini posmatranja značajno pala ispod referentne vrednosti a to je posledica prethodnog naglog porasta finansijskih i poslovnih rashoda koji nisu praćeni porastom prihoda iste vrste. Predlog rešenja ovog problema jeste da se prate nivou i poreklo rashoda i da se vidi koji to rashodi najviše utiču na porast vrednosti ovog pokazatelja. Posmatrajući pokazatelje rentabilnosti utvrđuje se vrlo mali pad rentabilnosti ukupnog kapitala, kao i značajan porast rentabilnosti sopstvenog kapitala, dok se kod pokazatelja profitabilnosti uočava se drastičan porast vrednosti svakog od navedenih analiziranih pokazatelja u 2017.oj godini.

Kod problema komunikacije, predlog rešenja jeste da se stvori mogućnost direktne komunikacije manjih poslovnih jedinica sa svim magacinskim prostorima koje ovo preduzeće poseduje ili iznajmljuje. U vezi sa ciljevima i politikama poslovanja, potrebno je da rukovodeći kadar

definiše strateške ciljeve a da svaka funkcija u preduzeću na osnovu njih može da uspostavi posebne ciljeve i da upozna svoje zaposlene sa politikama, kao i sa sankcijama za nepoštovanje istih i formalno to da potvrdi u pisanom obliku.

8. LITERATURA

- [1] M. Leber, A. Ivanisevic, J. Borocki, M. Radisic, and B. Slusarczyk, “Fostering Alliances with Customers for the Sustainable Product Creation,” *Sustainability*, vol. 10(9), 2018
- [2] Radišić, M., Nedeljković, A., 5C Model – Business case study solving methodology, *New Educational Review*, Vol. 27, 1 (2012), pp. 19-30.
- [3]https://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/705/11/12_chapter3.pdf_str.49
- [4]<http://karijera.edukacija.rs/pokreni-posao/preduzeca-i-vrste-privrednih-drustava/>
- [5] Metcalf, R. W., Titard P.L., “Principles of Accounting”, WB Saunders, USA, Philadelphia, 1976., str. 157.
- [6] Katić I., Ivanišević A., Grubić Nešić L., Penezic N.: *Effects of Sociodemographic Characteristics and Personality Traits on Career Development, The International Journal of Aging and Human Development*, DOI: 10.1177/0091415017743008, 0(0) 1–16, Article first published online: November 24, 2017, ISSN: 0091-4150, Online ISSN: 1541-3535 Volume: 87 issue: 2, page(s): 201-216
- [7] Leković B., Ivanišević A., Marić B., Demko-Rihter J.: ASSESSMENT OF THE MOST SIGNIFICANT IMPACTS OF ENVIRONMENT ON THE CHANGES IN COMPANY COST STRUCTURE, *Economic Research*, 2013
- [8] Radišić, M., Dobromirov, D., “Statistical analysis of price returns of regional stock market indices,” *Transformations in Business & Economics*, vol. 16, no. 3 (42), pp. 175-184, 2017
- [9] Nerandžić B., Perović V. „Upravljačko računovodstvo – računovodstvo za menadžere“, FTN Izdavaštvo, Novi Sad, 2013, str.84
- [10] Ivanišević A., Katić I., Marjan L., Buchmeister B.: Business plan feedback for cost effective business processes, *Advances in Production Engineering & Management*, ISSN 1854-6250 Print, ISSN 1855-6531 Online (Confirmation of paper acceptance, Paper ID: APEM-2103-2016) (Engineering, Manufacturing, 28/42, Materials Science, Multidisciplinary, 184/271 IF=1,125
- [11] Nerandžić B., Perović V. „Upravljačko računovodstvo – računovodstvo za menadžere“, FTN Izdavaštvo, Novi Sad, 2013, str.83
- [12] Rodić J., Andrić M., Vukelić G., Vukelić B., „Analiza finansijskih izveštaja“, Beograd, 2015, str.195
- [13] Adrian T., Song Shin H., „Liquidity and Financial Contagion“ France, Banque de France, 2008, str.1

Kratka biografija:

Ana Majstorović rođena je 25.01.1995. godine u Šapcu, Republika Srbija. Osnovne akademske studije upisala je na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu 2014. godine, a završila 2018. godine. Master akademske studije upisala je takođe na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu 2018. godine, a završila 2019. godine.